

POSTANOWIENIE

13 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 13 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości D. K.
przeciwko W. K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną lub zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Syndyka masy upadłości D. K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 24 sierpnia 2022 r., I ACa 1683/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód Syndyk masy upadłości D. K. wniósł o uznanie za bezskuteczną wobec powoda umów darowizny środków pieniężnych w łącznej kwocie 114 000 zł dokonanych przez upadłego D. K. z pozwaną W. K. w okresie od 5 stycznia 2016 r. do 9 marca 2016 r., ewentualnie o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 114 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Wyrokiem z 16 września 2021 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił powództwo. Apelacja powoda została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 24 sierpnia 2022 r. Powód wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Uzasadniając powołaną przyczynę kasacyjną skarżący podniósł we wniosku o przyjęcie skargi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny w Łodzi nie zbadał zasadności skargi pauliańskiej, spełnienia jej przesłanek i konieczności ochrony praw wierzycieli upadłego, co oznacza, że nie rozpoznał istoty sprawy, a także roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej względem masy upadłości D. K.. Sąd Apelacyjny uznał za wiarygodne zeznania pozwanej oraz świadka D. K., bezkrytycznie dzieląc ocenę tych zeznań dokonaną przez Sąd Okręgowy, pomijając równocześnie dowody z dokumentów przedłożonych przez powoda, mimo formalnego odniesienia się do nich. To istotne naruszenie przepisów postępowania, doprowadziło do błędnego ustalenia, że nie doszło do wykazania przez powoda spełnienia przesłanek skargi pauliańskiej, a w konsekwencji do naruszenia art. 527 - 534 k.c. w zw. z art. 131 ustawy z 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2022 r. poz. 1520 z późn. zm. – dalej: „pr. upadł.”). Sąd Apelacyjny pominął także istotną kwestię, jaka jest definicja legalna umowy darowizny i wyczerpującego wskazania przez ustawodawcę, które bezpłatne przysporzenia nie są darowizną (art. 888 § 1 k.c., 889 pkt 1 i 2 k.c.). Z pola widzenia Sądu

Apelacyjnego w Łodzi umknęła również kwestia roszczenia ewentualnego zgłoszonego przez powoda z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej względem masy upadłości (art. 405 k.c.).

Odnosząc się do tych argumentów należy w pierwszym rzędzie przypomnieć, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nakłada na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecnictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., nr 13, poz. 230).

Skarżący nie spełnił powyższych wymagań. Analiza argumentacji przedstawionej we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie potwierdza tezy powoda o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia w przedstawionym wyżej rozumieniu. Opiera się ona, w istocie, zarówno w zakresie zarzucanych naruszeń przepisów postępowania, jak i przepisów prawa materialnego na zakwestionowaniu dokonanej przez Sąd drugiej instancji oceny dowodów i ustaleń faktycznych. Tymczasem, stosownie do art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, zaś zgodnie z 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy jest w postępowaniu kasacyjnym związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Zarzut naruszenia przez sąd drugiej instancji art. 382 k.p.c. może stanowić uzasadnioną podstawę kasacyjną jedynie wtedy, gdy skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji pominął całość lub istotną część zebranego materiału dowodowego i że mogło to mieć wpływ na wynik sprawy. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2012 r., II CSK 614/11). Z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika przy tym, że Sąd Apelacyjny nie pominął wskazanych przez powoda dowodów z dokumentów, natomiast dokonał częściowo na ich podstawie

uzupełniających ustaleń faktycznych. Nie ma podstaw do przyjęcia, że Sąd Apelacyjny pominął powołane przez powoda dowody z dokumentów, skoro uznał – zgodnie z twierdzeniami powoda – że zarówno pozwana, udzielająca bratu i ojcu pomocy w prowadzeniu przez nich działalności gospodarczej i dysponująca w tym celu dostępem do konta firmowego, jak i D. K., mieli w spornym okresie świadomość zadłużenia wobec Urzędu Skarbowego ZUS. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że przyczyną uznania przez Sąd Apelacyjny, że zgłoszone przez Syndyka roszczenia ze skargi pauliańskiej, a także roszczenia z tytułu ewentualnego bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej kosztem powoda, są bezzasadne, było niewykazanie przez powoda, że pozwana uzyskała korzyść majątkową w związku z dokonywanymi przez nią w ramach pomocy członkom rodziny (bratu i ojcu) w prowadzeniu przez nich działalności gospodarczej czynnościami wypłacania środków z rachunku firmowego. Powód nie wykazał także, że D. K. darował na rzecz pozwanej kwotę 114 000 zł znajdującą się na rachunku prowadzonej przez niego firmy. darowizn środków pieniężnych znajdujących się na jego rachunku w kwocie łącznej 114 000 zł.

Z przedstawionych przyczyn nie ma podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie powołanych przepisów prawa materialnego (art. 527 - 534 k.c. w zw. z art. 131 pr. upadł., art. 888 § 1 k.c., 889 pkt 1 i 2 k.c., art. 405 k.c.).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

[SOP]

[ms]

